

محل مطبعه و اداره :

جفبال اوغلنده امنيت

صندوقى جوارنده

شنگول يقوشنده

۲۲ نومرو

مُتَقَدِّمَاتُ

۱۳۲۶

اضطار :

مسلكمزه موافق آثار

جدیده مع الممنونیه

قبول اولنور

درج ایدلمهین آثار اعاده اولنماز

دینه ، فلسفه ، علوم ، حقوق ، ادبیات تاریخ ، و سایر ایلملر و بالخاصه احوال و مشورده اسلامیه در بحث ایلمر و هفته ده بر نشر اولنور .

صاحب و مؤسسلری :

ابوالعلا زین العابدین - ح . اشرف ادیب

تاریخ تأسیسی

۱۰ تموز ۳۲۴

آبونه بدلی

سنه لکی

ممالک عثمانیه ایچون	۶۵	۲۵	غروش
روسیه	۶۵	۳۰۰	روبله
سائر ممالک اجنبیه	۱۷	۹	فرانق

در سعادتده نسخه سی ۵۰ پاره در

قیرلمه دن مقوا بورو ایله کوندریلیرسه سنوی

۲۰ غروش فضله آلنیر

بشنجی جلد

۲ شوال پنجشنبه ۲۳ ایلول ۳۲۶

عدد : ۱۰۹

دعوا و شکایت‌های سوید، محمد الرحیم خازده، شفق بر بابا کی ارزانی
دکتیره حکم ایدر و حکمنی ده در حال اجرا ایتدیرردی.

مرحوم خان، روسیه نك قزاق اردوسنده فریق رتبه‌سنی حائردی؛
روسیه دیگر بر دولته محاربه ایده‌جك اولورسه معاهده اتفاقه
عوجبنجه روسیه به ۲۰۰۰۰ عساكر معاونه و یرمه‌نی متعهد ایدی.

محمد الرحیم خانک یرینه اوغی سید اسفندیار توره، چارك مساعده‌سیله
سیه خانی اعلان اولندی. توره ایوم ۳۸ یاشنده در. عالم و ترقی‌پرور
سنیور. اوروپاچه تحصیل کورمه‌مشدر، روسجه بیلمیور. یکی
خان روسیه قزاق اردوسنده میرلوان. اوچ زوج‌سی و تیمور غازی
توره آدی بش یاشلق برده اوغنی وار.

اسفندیار توره نك خانلق زبانی. کندیسنه، تبخسنه و عموم اهل
اسلامه خیرلی و مسعود اولم‌سنی جناب حقندن دنا ایلرز.

خیوه ضبطنده بولنش روس ضابطلرندن بریسی مرحوم خانه
منفق خاطر اتی، نوویه و یردمیا « ده نشر ایدیور. آسیای وسطی
عزیز خانلرینك فكر و حیاتی‌لرینی و روسلرک اونلره نظر و معامله‌لرینی
بیندیرمه‌یه یارایه‌جفندن بعض قسم‌لرینی عیناً ترجمه ایدیورز :

عسکریمز ایکی آی قدر خنوه و اطرافنده قوناقلادی. ایشز لکدن و حیوانک
یکدنق اولیشندن يك صیقیلوردق. پوسته، هپ‌کیکه‌رک کلیوردی. اوزمان
غزتلر شم‌دیکی قدر موده، کیرمه‌مشدی. یک ایچمک پک بهالی ایدی. ضابطلر
جان صیقینتیلرینی عیاشلق و قارباز اقله طاغیتمه به‌چالش‌یورلردی. فقط اکل‌تیلر مندن
بریسی ده خانه مسافراکه کیتمک ایدی. ایچمزدن بریسی چقار : « هایدی و
کیدوب خانی زیارت ایدم » دیردی . « يك اعلا، هایدی کیده‌لم ! »
بش آلتی کشی طویلا توب بر ترجمان یا قالار و کیدردک .

بر دفعه‌سننده قوشلق زمانه راست کلدک . آتلریمزی قپو اوکنده
براقه‌رق، سرای مأمورلرندن بریسنه ، خانی کورمک ایسته‌دی کمزی اخبار
ایتدک. بزنی درحال، خالیله دوشنمش بر تراجه به آلدیلر. خان بکله‌تمدی.
همیزله برر برر کوریشدی و او طویوریکز، دیدی . خان ، اوزون بویلو ،
شیشمانلاشمه‌یه استعدادلی، خسته‌کی صاری بکزیلی ، چیرکین سیره‌ک صقاللی
ایدی؛ چهره‌سنندن اقی قلبلی برآدمه بکزیور و آره صره یوزنده ملتفت فقط
مکدر برتسم بایروردی. احتمال ایچندن بزه منتفردی، لکن طیشاریدن هیچ
بر نئی بللی ایتمک ایتدیوردی .

یکه باشلادق. آسیای وسطی عادتجه، ابتدا یشیل چاپله اوزوم و قارون
و یردیله؛ سوکره چوره‌کلی یاغلی بر قویون چورباسی، دها سوکره شیش
کبابیله بلا و نهایت بر نوع رچل کتیردیله. خان ده بزمله برابر بیوردی.
سفره نك طباق طاقی پک بایاغی ایدی . حق اطرافی قیرلش فنجانلر بیله
واردی. طوز، پوماذا قوطوسنه طولدیرلشدی . خان ترجمان واسطه‌سیله،
سفره نك فناغندن اعتذار ایتدی، سرایدن روسلر هر شیشمی آلدیلر. دیدی .
روسلر خیوه‌ی آلدقدن سوکره خانک ایشی پک آزالمشدی. خان، آرتق
اک سودیکی مشغله‌یه ، علما ایله دنجی و فلسفی مناظرات دورا دوره بول بول
وقت بولیوردی. بوندن باشقه دیرلرکه خان تحف تحف قوللکسیون طویلا .
مه‌ی سودرمش. منلا درلو اجزاخانه شیشه‌لرندن مرکب زنگین بر قوللکسیون
وارمش (!)

بن خانی اوچنجی علیکساندر رسم تنوچی آلاینه بردها کوردم . آسیای
وسطی خان و خان زاده لرینک هپنی بر مسافر خانه‌یه طولدیرمشلردی . اون
سنه ایچنده خان جوق دکیشمه‌مش، انجق شیشمانلاشده‌شدی . سیاحتندن،
موسقو و ادن پک نموندی، بره‌یجاندی، هرکون یکی برشی صانون آلیوردی.
شرفنولنه نائل اولدیم قیسه بر مدت ظرفنده بیله بکا مبابعه ایتدیکی اشیدان

بضلرینی کورسترمه‌یه وقت بولدی. چاغلی توتون طبقه‌سی، و برکوک قوطوکه
بر طرفنه باصیلور باصیلماز ایچندن یشیل بر قوش چیقور، قنادلرینی چربارق
اوتیور، سوکره ینه قوطونک ایچه کپروب غائب اولیور . بو نادر اثر
صنعت‌مالک اولدیغندن دولابی خان پک ممنون کوریدیوردی .

یکی خان اسفندیار توره‌ی ده کوردم . اسفندیار توره بزم خیوه سفری
ایشاننده طوغمشدی. اوکا تصادفم، ژاپونیا محاربه‌سنندن آز اولدر . باباسنه
بکزره. لکن خطوط وجهیه‌سی دها دوز کون ، ودها ایچه ضعیفجه‌ره.
جنرال قوروپاتکین ایمبراطورک اراده‌سیله او حوالینک تفیشنه کلدیکی زمان
بخارا خانک اوغلی عالمجان توره و خورخانک اوغلی اسفندیار توره چارجویه
جنرالک استقباله کلشردی. بویوک و مزین بر جادرده « دسترخان » حاضر .
لانمشدی. جنرال ایکی ولی عهدی کندی قارشیننه ویان یانه او طورندی. برنسلر
دیز دیزه او طور دقلری حالده، عکسی طرفله باقیورلردی: بر برلرله غوغالی
ایشلر . نزاعک سببی بیلمیورم. قوروپاتکین باریشمالرینی تکلیف ایتدی، برنسلر
قوجاقلاشدیله، لکن بو مصاحبه صرف رسمی و غایت صغوقدی، و مصافحه‌دن
سوکرده ایکی آسیا خانک ولی عهدلری یکدیگر لرینه کله واحده سویله مدیله،
وبوندن ده، بالطبع، هم جنرال حضرتلری، هم ده بو سطرلری
یازان ضابط افندی پک ممنون قالدیلر .

عالم اسلام

مقالات

ایرانک ماضی حالنه بر نظر

ناصرالدین شاه، ایرانی یالکنز داخل دکل ، خارجاده بتردی .
کوندن کونه تدنی و انحطاطه اوغرایان مملکتک وارداتی ناصرالدین
شاهک و اطرافنده بولنسان حشراتک اسرافات و مکیفاتنه کفایت
ایده میوردی . اجانبیدن پاره بولمق طریق دوشونلیدی . اووقته قدر
استقراض نه اولدیغنی بلعین ایرانده فلاکت آمیز استقراضات
قاپولری آچیلدی .

بر حکومت ایچون استقراض ایتمک نه سبب اتهام ، نه ده موجب
شین اولور . بتون حکومتلر حتی فرانسه ، انگلتره ، آلمانیا
و آمریکا کی اء معمور و وارداتلری بش آلتی میلیارلره بانغ اولان
مملکتلر بیله استقراض ایدیورلر . فقط استقراضک بر مملکت
اوززنده فلاکت تشکیل ایتمه‌سی ایچون بعض شرائطه مربوط
اولم‌سی لازم کلیور . اول استقراض ایدیلن پارلر مملکتک اعمار
و ترقیسنه بادی اولاجق امور نافعیه و یا خود حکومتک محتاج اولدیغنی
امور تدافیه‌ملیه‌یه صرف ایدلمی ، ثانیاً : استقراض پارمسی ایله یاییلا .
حق امور نافعیه و یا تشبثات تدافیه‌نک اء لزوملی و تعلیقی موجب
فلاکت اوله‌جنی جمله‌جه، مسلم اولان ایشلردن اولمی، ثالثاً : ایدیه‌جک
استقراضک شرائطی اوله اولم‌لیدر که مملکت ایچون خیر و منفعت
یرینه بلا و مصیبت کسيلمه‌سون .

ایشته شو شرائط دائره‌سننده یا بلمش اولان استقراض بر ملت
ایچون همه حال کاردر : فرض ایدیگر که مذکور شرائط ایله پاره

(رضا) نامنده کی ذات ، ایرانی شو مستبددن استخلاص ایتدی . یرینه اوغلی مظفرالدین شاه کلدی .

بوزات تحت سلطنته جلوس ایتدیکی زمان هان سن شیخوخته واصل اولمشدی . بتون عمرینی تبریزده قفس آرقه سنده وحر مخانه نك محیط عطالت و سفاهتی ایچنده کچیرمشدی . حکومت و اداره نه اولدیغنی بیلمزدی . فطرتاً ضعیف المزاج ، خسته . فقط خوش طینت و نیک خواه بر وجود ایدی . کیمسه نك فناغنی ایسته مزدی ولکن کیمسه نی ده اداره ایده مزدی . اطرافنی (امیر بهادر) لر کی جاهل لر آلدی . امور مملکت دهها بدتر بر حاله دوشدی .

ایشته تمام بو صرعه ایدی که روسیه ده اختلال و انقلاب باشلادی . یوقاریده بیان ایتدی کمز وجه ایله روسیه ده مهاجر صفی ایله برچوق ایرانیلر بولنیورلر . بوندن ماعدا ایران ایله روسیه آره سنده برچوق علائق و مناسبات تجاریه موجوددر . شو سبیلردن طولانی درکه روسیه ده رونما اولان انقلاب و اختلال یواش یواش ایرانده سرایت ایتدی . واسطه سرایت بالخاصه قفقاسیه و قفقاسیه نك اسلام مطبوعاتی اولدی .

شورای بیلنمه لیدرکه روسیه انقلابنه قدر روس حکومتی قفقاسیه مسلمانلرینه غزته ، رساله ، مجموعه کی مطبوعات تأسیسنه قطعاً مساعدده ایتدیوردی . مسلمانلرک الازنده واسطه نشر افکار اوله رقی یالکز روس لساننده نشر ایدیلن « قاسپی » آدی بر غزته وار ایدی . عاجز شو غزته ده محرر ایدی . وروس حکومتک اعمال ایتدیکی شدائد آراسنده نه ممکن ایسه شو غزته واسطه سیله مسلمانلرک تنویر افکارینه خدمت ایدیلیسوردی . لکن دائرة تنویر پک محدود ایدی . زیرا

روس لساننده غزته او قویانلر مسلمانلر آره سنده پک آز بولنیوردی . برکت اولسون که انقلاب کلدی . انقلابدن بالاستفاده هان باکو شهرنده اولجه « حیات » ، صوکره « ارشاد » نامنده یومیه نشر ایدیلن بر ترک غزته سنک تأسیسنه موفق اولدق . ایشته ایرانده حصوله کیش اولان تبدلات فکریه و تحولات حسنییه به اک اول خدمت ایدن شو غزته لر اولدی . زیرا او زمان ایرانده غزته نامه لایق نشریات مقفود ایدی . حالبوکه ایرانک برچوق یرلرنده میلیونلرجه ترکلسا کیندرلر .

بونلر قفقاسیه ترکلی ایله دائمی وصیق برعلاقه ده بولنیوردیلر . بالطبع باکوده ترک غزته سی انتشار ایدر ایتمز بتون ایرانک دقتی جلب ایتدی . هر پرده المنه و اوقوننه باشلادی . باکو غزته لری ایسه ایستر ایسته مز روسیه ده یوماً فیوماً کسب قوت و شدت ایدن انقلابک تحت نفوذنده اولارق افکار و حسیات احرارانه نك مسلمانلر آراسنده نقل ایدلمه سنه خدمت ایدیلیسوردی . بوسایه ده یواش یواش ایرانک اوتیه سنده ، بریسنده برطاقم حرکات باشلاندی . اهالی علناً اظهار ناخوشنودی ایتدی . تبریزده

باشقه یرلرده مستقلاً غزته لر انتشارینه شروع اولندی . قفقاسیه دن برچوق ایرانیلر قفقاسیه احرازی ایله وطنسارینه عودت ایدرک فرصتدن استفاده چاره سنی ، استبدادک قالدیریلنمه سنی ایرانک احیاسنی دوشوندیلر .

احمد آقاییف

الده ایدیلوبده مملکت ایچون یولار ، مکتبلر یایدیلور : طبیعی آزوقت کچمز که مملکت یاپلمش اولان یوللر و مکتبلر سایه سنده یکی بر حیات بولوب اجانبدن آلدیغنی پاره یی اعاده ایدر و یامش اولدیغنی یوللر و مکتبلر کندیسنی ایچون کار اولارق قالیر .

فقط ایرانده ناصرالدین شاه زماننده بوکی شیلر قطعاً دوشونلمزدی . صرف کیف و اسرافات ایچون یاپلمش اولان استقرضاتک شرائظنه اصلاح دقت ایدلمزدی . هانکی شرط ایله اولورسه اولسون یالکز پاره الدهه ایدلمکه باقیلردی . ایشته بونک ایچوندرکه ازبر زمان ایچنده حکومت روسیه وانکلتره دولتلرندن استقرض ایدرک مملکتک بتون منابع ثروتی ، مدار حیاتی ، استقلال داخلیه سنی اجانبک ید تقییدو تحدیدینه وضع ایتدی .

ذاتاً اوتیه نبری دیشلرینی ایران ایچون بیله مش اجانب بوکی بر فرصت انتظارنده ایدیلر . انکلتره و روسیه طهرانده مختلف ناملر آلتنده باقیلر تأسیس ایتشلردی . شو باقیلر آغیر فائض و تحمل فرسا شرائط ایله مستبد بوالهوسک پاره یی اولان احتیاجات بی نیاهه سنی رفع ایدیلیوردیلر . عوض اولارق فائضدن و منابع وارداتی رهندن باشقه برچوق امتیازات ، انحصارات آلیوردیلر . عقدا ایدیلن استقرضاتدن برپاره بیله نه امور نفعیه نه ده امور تدافیه ملییه صرف ایدیلیوردی .

الان بیله بتون ایرانده « طهران » ایله « شاه عبدالعظیم » ذیلن موقع آراسنده بولنان و یالکز اون یه کیلومترودن عبارت اولان دمیر یولدن باشقه بر مترو بیله دمیر یول یوقدر . مکتب نامی طاشیمغه لایق بر مؤسسه عرفانیه یوقدر . قوای بریه و بحریه دن یالکز بر نام قالمشدر . بتون آلتان پاره لر مستبدک و اعوانک کیف و اسرافاتنه صرف ایدیلیوردی . استقرضی یاپار یاپماز ناصرالدین شاه کلی بر معیله و یالکز شرق حکمدارلرینه مخصوص بر دبده و دارات ایچنده اورویایه سیاحت ایدردی . بتون آلدیغنی پاره لری اوروپا شهرلرنده فحشیاته و سفاهتله صرف ایدردی .

اوروپا لیلر ایسه کندی آره لرنده رعایت ایتدکلری قواعد اخلاقیه و قوانین مدنییه اوتیه رقی مستبدی اوقشایوردیلر . بونلر دوشونم یوردیلر که شو دبده لر ، شوطنظنه لر ایرانیلرک کوز یاشلری ایله ، ایرانک بهای استقلال ایله حصوله کیش پاره لر ایله وجوده کلیور ! اوروپا مطبوعات و افکار عمومییه ناصرالدین شاهی حکمداران شرق آراسنده اک بصیرتی ، اک متنبه و هر نوع جهل و تصبدن عاری دییه حقیقه بر چوق مدح و سنالرده بولنیور و حتی شرقک احیاسنی شو مستبددن بکله دیکنی سویله یه رک ناصرالدین شاهی تعقیب ایتدیکی راه بد فرجامده تشویق و تحریک ایدیلیوردی .

حالبوکه شو مستبد متلون کندیسنی ایرانی صاته رقی اورویایه سفرلر ، سیاحتلر ایتدیکی بر زمانده ایرانیلرک اورویایه تحصیل علم و معارف ایچون کیمه لرینی شدید بر صورتده منع ایتمشدی . کیمسه نك اورویایه کسب معرفت ایچون کیمه یه جسارتی یوق ایدی . و حتی اوروپا غزته لرندن ، مطبوعاتندن بر ور قپاره بیله ایرانه بر اقیوردی . ایشته بو صرعه ایدیکه کچن نسخه مزده بیان ایتدی کمز وجه ایله